

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ НАПН УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОСВІТНЬО-РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР РДГУ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ, ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

**МАТЕРІАЛИ
IV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ Е-КОНФЕРЕНЦІЇ
«ОСВІТА І ВИХОВАННЯ
В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОВОЄННОГО СТАНУ»**

15-16 ТРАВНЯ 2025 РОКУ

РІВНЕ

УДК 373.3.091.12
П 84

Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту проблем виховання НАПН України
(протокол № 8 від 26 червня 2025 р.)
вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 6 від 29 травня 2025 р.),

Рецензенти:

Катерина Журба, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу національно-патріотичного виховання, Інститут проблем виховання НАПН України.

Тетяна КОСТОЛОВИЧ, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методик початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету.

Професійний розвиток педагога: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної е-конференції «Освіта і виховання в інформаційному суспільстві в умовах воєнного та повоєнного стану», м. Рівне, 15-16 травня 2025 р. Рівне: Рівненський державний гуманітарний університет, 2025. 134 с.

У збірнику представлено наукові матеріали, що включені до програми IV Всеукраїнської науково-практичної е-конференції «Освіта і виховання в інформаційному суспільстві в умовах воєнного та повоєнного стану».

У виданні висвітлюються актуальні проблеми пошуку способів розв'язання проблем, що виникають на шляху розвитку освіти України в умовах воєнного та повоєнного часу, застосування цифрових технологій в освіті і вихованні, формування національної ідентичності зростаючої особистості й майбутніх педагогів умовах інформаційних впливів та професійної підготовки майбутніх професіоналів.

Збірник рекомендований для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти і всіх тих, хто цікавиться питаннями історії та сьогодення системи освіти.

Відповідальність за автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів та грамотність несуть автори публікацій.

Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

© Кафедра педагогіки початкової,
інклюзивної та вищої освіти
Рівненського державного гуманітарного
університету, 2025.

Укладання.

© Автори статей, 2025

матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції. Дрогобич, 2024. С. 94–98.

2. Про вищу освіту : Закон України від 28.12.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 02.05.2025).

3. Про освіту : Закон України від 27.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://www.rada.gov.ua/en/news/News/149413.html> (дата звернення: 02.05.2025).

4. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 13.07.2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#n984> (дата звернення: 02.05.2025).

5. Саламанська декларація про принципи, політику та практичну діяльність у галузі освіти осіб з особливими освітніми потребами та Рамки Дій щодо освіти осіб з особливими освітніми потребами: доступ і якість : Декларація ЮНЕСКО від 10.06.1994 р. № 995_001-94. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_001-94#Text (дата звернення: 02.05.2025).

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Устич Наталія,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,

Синьчук Оксана,

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти,

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

Важливою та невід’ємною умовою успішної соціалізації та забезпечення повноцінної участі у житті суспільства дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку, є одержання ними освіти. Часто саме початкова

освіта є першим етапом інклюзивної освіти, незважаючи на те, що включення дітей може відбуватися лише при спільних заходах (прогулянки, свята, екскурсії), але не в освітньому процесі.

Професійну підготовку педагогів до створення інклюзивного освітнього процесу відображено у наукових дослідженнях Л. Гречко, В. Засенко, А. Колупаєвої, З. Ленів, В. Синьовим, М. Швед та ін. Сучасні дослідження науковців В. Бондар, Т. Євтухова, В. Ляшенко, І. Іванова, О. Столяренко, А. Шевчук, О. Савченко та ін. присвячені актуалізації проблеми залучення дітей з особливими потребами до навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, їх реабілітації та соціалізації до суспільних норм. Значний потенціал на розвиток системи спеціальних методик, удосконалення їх структури, розробку методик ранньої діагностики психічного розвитку дітей мали праці вчених О. Запорожця, О. Киричука, Г. Костюка, Б. Корсунської, С. Максименка, Н. Морозової, П. Таланчука, В. Тарасун. В них обґрунтовано принципові положення особливостей розвитку психічних процесів у дітей різного віку, ролі корекційного виховання у підготовці до шкільного навчання, механізмів формування їх соціально-комунікативної активності. В дослідженнях проаналізовано наукові погляди на ті чи інші прояви аномального розвитку і засоби їх психолого-педагогічної корекції [1; 3].

У зв'язку з цим, цілком очевидним є те, що необхідною та важливою умовою інклюзивної освіти є урахування особливих освітніх потреб дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку, обумовлені характером та вираженістю порушень. Адже, як свідчить науковий досвід, орієнтація на максимальне задоволення відкриває таким дітям шлях до загальної освіти. Зокрема, педагогічні умови інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку, розроблені та реалізовані на практиці: адаптивне освітнє середовище (подолання архітектурних та соціальних бар'єрів, технічне та методичне забезпечення); психолого-педагогічний супровід (індивідуальна освітня програма, індивідуальні та групові корекційно-розвиваючі заняття); видозмінені методи та організаційні форми навчання (специфіка доросло-

дитячої та дитячої спільної діяльності на основі соціальної взаємодії, застосування альтернативних методик); науково-методична підтримка педагогів (підвищення кваліфікації через активні форми спільної педагогічної праці); формування інклюзивної культури в усіх учасників навчально-виховного процесу шляхом проведення занять толерантності, тематичних занять, залучення та психолого-педагогічна підтримка батьків тощо) [1].

Вітчизняними вченими (Л. Будяк, А. Колупаєва, А. Миронова) визначено такі умови ефективного забезпечення інклюзивної освіти дітей з особливими потребами [1; 2; 3]: раннє виявлення вад розвитку та проведення корекційної роботи з перших місяців життя; правильне діагностування розвитку дитини та урахування її можливостей; психологічна готовність дитини та її батьків до спільного навчання зі здоровими однолітками; розробка методики включеного навчання залежно від виду дизонтогенезу; тісна співпраця з батьками, надання їм необхідного мінімуму дефектологічних знань, психотерапевтичної та консультативної допомоги; відповідна підготовка педагогів загальноосвітніх закладів; створення спеціального освітнього середовища (необхідне обладнання, охоронний режим тощо); підготовка дітей із нормативним рівнем розвитку до взаємодії з ровесниками із психофізичними порушеннями; забезпечення психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання.

На основі аналізу науково-теоретичних досліджень нами визначено наступні умови організації інклюзивного навчання дітей молодшого шкільного віку із затримкою психічного розвитку:

- формування інклюзивної культури учасників освітнього процесу;
- тісний взаємозв'язок освітнього закладу з сім'єю;
- використання у освітньому процесі форм та методів роботи, що відповідають віковому періоду та реальним можливостям вихованців із затримкою психічного розвитку.

Отже, аналіз досліджень показав, що інклюзивна освіта – це спеціально організована взаємодія педагогів з дітьми із психофізичними вадами та

нормативним рівнем розвитку, яка передбачає використання організаційних (нормативно-правова база, комплексна діагностика, поетапне включення дітей із особливими освітніми потребами у загальноосвітній навчальний заклад) та педагогічних умов навчання (створення адаптивного освітнього середовища, психолого-медико-педагогічний супровід, формування інклюзивної культури у дітей, педагогів та батьків). Правильно організоване спільне навчання створює кожній дитині умови щодо набуття найціннішого та важливого досвіду емоційно-оцінних ставлень, взаємодії, оволодіння різноманітними способами діяльності у процесі спільної діяльності. Крім того, спільна форма одержання знань розширює межі взаємодії дітей із психофізичними порушеннями з довкіллям, включаючи їх до активної діяльності та спілкування, що сприяє їх успішному розвитку. Однак, найважливішим є те, що в умовах інклюзивної освіти діти, батьки, педагоги вчаться сприймати кожного таким, яким він є насправді. Адже, як свідчить практика, спільне навчання створює передумови формування нового суспільства – толерантного, здатного розуміти та сприймати кожного [3].

Список використаних джерел:

1. Інклюзивне навчання : організаційне, змістове та методичне забезпечення : навчально-методичний посібник / кол. авт.; за заг. ред. С.П. Миронової. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2015. 236 с.
2. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта : реалії та перспективи : монографія. Київ : Самміт-Книга, 2009. 272 с.
3. Будяк Л. В. Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Черкаси : Вид. ЧНУ. 2009 р. 90 с.

З М І С Т

Акімов Вадим, Сойчук Руслана

АКСІОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ
СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ 3

Береговська Наталія

ТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ТА ЗДОРОВОГО ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ЯК НАГАЛЬНА ПОТРЕБА СЬОГОДЕННЯ І
ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ _____ 7

Біда Олена, Чичук Антоніна, Кучай Тетяна, Осередчук Ольга

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ _____ 11

Бойко Світлана

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В
УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
ОСВІТНІЙ ТА ВИХОВНИЙ АСПЕКТИ _____ 13

Боринець Лілія, Веремчук Алла

ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ
СЕРЕДОВИЩІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ _____ 16

Боровець Олена

ВЗАЄМОДІЯ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ І
СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ _____ 20

Босак Олена, Синьчук Оксана

СТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЯК
ВАЖЛИВА УМОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО
ПЕДАГОГА ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ _____ 22

Верхова Ірина

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ПРОТИДІЯ НЕГАТИВНИМ
БЕЗПЕКОВИМ ЯВИЩАМ В ОСВІТНЬОМУ SEREDOVISHCHI _____ 25

Гаврилюк Валерій

ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ _____ 28

Громик Ірина

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: СУТНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА
НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ
ПОТРЕБАМИ _____ 32

<i>Дерстуганова Наталя</i>	ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА У СТАНДАРТАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____	36
<i>Золотаренко Віктор</i>	ІНСТИТУЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ _____	38
<i>Капральцев Дмитро</i>	ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА, ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА, РЕСТАВРАЦІЇ _____	41
<i>Капустіна Олена</i>	ПЕДАГОГІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ _____	46
<i>Красненко Олеся, Синьчук Оксана</i>	ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ДО СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	48
<i>Лапто Віолетта</i>	ПРОВІДНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПОНЕНТИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ _____	53
<i>Мариніна Ірина</i>	ВИХОВАННЯ ЗРОСТАЮЧОЇ ОСОБИСТОСТІ: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ _____	55
<i>Михайловська Мирослава, Бричок Світлана</i>	ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ _____	58
<i>Михальчук Таїса, Власюк Людмила</i>	ОСВІТНІ ВТРАТИ: ЯК З'ЯСУВАТИ, ВИМІРЯТИ ТА ПОДОЛАТИ _____	63
<i>Морін Олег</i>	ВИЗНАЧЕННЯ І УСВІДОМЛЕННЯ УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ ВЛАСНИХ ПРОФЕСІЙНО-КАР'ЄРНИХ ХАРАКТЕРИСТИК _____	66

<i>Ніколіва Єлізавета, Сілкова Ельвіра</i>	ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ	69
<i>Пархоменко Марина</i>	ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗАПИТІВ СУСПІЛЬСТВА	71
<i>Перець Василь</i>	ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ	75
<i>Польняк Ольга</i>	ВИДИ АРТПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНІК, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ	80
<i>Регула Тетяна</i>	САМООЦІНЮВАННЯ ЯК ПОСТУП ДО ЯКІСНОЇ ШКОЛИ	84
<i>Савицька Інна, Гудовсек Оксана</i>	ПРИВАТНІ ЗАКЛАДИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В ХХ СТОЛІТТІ: СПРОБА ПЕРІОДИЗАЦІЇ	87
<i>Савич Наталія, Синьчук Оксана</i>	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	90
<i>Садова Ірина, Чуп Каріна</i>	МОДИФІКАЦІЯ ТА АДАПТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ	94
<i>Сілкова Ельвіра, Омельчук Анастасія</i>	РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	96
<i>Сілкова Ельвіра, Степанчук Тетяна</i>	ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ЗАСІБ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОЦІ МАТЕМАТИКИ	99

<i>Сполітак Юрій</i>	ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ _____	103
<i>Треїтак Дмитро</i>	ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ _____	106
<i>Третяк Оксана, Хомич Дарина</i>	ВИКОРИСТАННЯ БІЛІНГВАЛЬНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ _____	109
<i>Трофімчук Сніжана</i>	ІНКЛЮЗІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ _____	112
<i>Устич Наталія, Синьчук Оксана</i>	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	115
<i>Шахрай Валентина</i>	ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ І ПОДОЛАННЯ БУЛІНГУ В ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ _____	119
<i>Шилан Ангеліна, Сілкова Ельвіра</i>	ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	122
<i>Яковичина Тетяна</i>	ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ _____	125

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

МАТЕРІАЛИ

IV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ Е-КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ОСВІТА І ВИХОВАННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОВОЄННОГО СТАНУ»**

15-16 ТРАВНЯ 2025 РОКУ

Відповідальний за випуск: проф. Р.Л.Сойчук

Комп'ютерна верстка та дизайн: Л.М.Соловей

Видруковано:

**КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ, ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ
РДГУ**

вул. Пластова, 31, каб. 02, м. Рівне, 33000

Наклад: 100 примірників.

Підписано до друку 29.05.2025 р.

Друк офсетний.

Усі матеріали і доповіді конференції друкуються в авторській редакції.